

“... vekili Av. ... tarafından, ... sayılı taşınmazdaki (Yassıada) "askeri alan" kullanımının "turizm+kültürel tesis alanı", "kayalık alan" ve "iskele alanı" kullanımına dönüştürülmesine ilişkin 29.05.2013 tarih ve 5446 sayılı olur ile onaylanan 1/1.000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı ve 1/5.000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planına askı süresi içinde vaki itirazlar üzerine tesis edilen ve 08.10.2013 tarih,10001 sayılı olur ile onaylanan 1/1.000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı ve 1/5.000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı değişikliğinin iptali ile 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna 03.04.2013 tarihli, 6456 sayılı Kanununun 27. maddesi ile eklenen Ek 2. maddenin 3. fıkrasının Anayasanın 63. maddesine aykırı olduğundan bahisle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine gönderilmesi istemiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığına karşı açılan davanın reddi yolundaki İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 11/07/2019 tarihli, E:2014/1226, K:2019/1724 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istemiyle verilen dilekçeler üzerine gönderilen dosya incelenerek işin gereği görüldü.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi" başlıklı 152. maddesinin birinci fıkrasında: "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır." hükmü yer almaktadır.

03.04.2011 tarihli ve 27894 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40. maddesinde, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa;

a) İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslını,

b) Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğini,

c) Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerini,

dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine gönderir.

Taraflarca ileri sürülen Anayasaya aykırılık iddiası davaya bakan mahkemece ciddi görülmezse bu konudaki talep, gerekçeleri de gösterilmek suretiyle reddedilir. Bu husus esas hükümle birlikte temyiz konusu yapılabilir.

Genel Sekreterlik gelen evrakı kaleme havale eder ve keyfiyeti başvuran mahkemeye bir yazı ile bildirir.

Evrakın kayda girişinden itibaren on gün içinde başvurunun yöntemine uygun olup olmadığı incelenir. Açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvuruları, Mahkeme tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedilir.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine noksansız olarak gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse ilgili mahkeme davayı yürürlükteki hükümlere göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse mahkeme buna uymak zorundadır." hükmü yer almaktadır.

Uygulanacak Kanun kuralı, bakılmakta olan davayı yürütmeye, uyuşmazlığı çözmeye, davayı sona erdirmeye veya kararın dayanağını oluşturmaya yarayacak kuraldır.

3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanuna 03.04.2013 tarihli, 6456 sayılı Kanunun 27. maddesi ile eklenen Ek 2. maddenin 3. fıkrasında, "Yassıada ve Sivriada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi değildir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Uyuşmazlık konusu olayda, ... kapsayan alanda yapılan 1/1.000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı ve 1/5.000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı değişikliğinin , 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanunun Ek 2. maddesinin 3. fıkrasındaki hüküm çerçevesinde yapılan değerlendirmeler sonucu Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 08.10.2013 tarihli, 10001 sayılı oluru ile onaylandığı, dolayısıyla davaya konu imar planı değişikliğine ilişkin işlemin dayanağının anılan hüküm olduğu anlaşıldığından, 3996 sayılı Kanunun Ek 2. maddesinin 3. fıkrasının davada uygulanacak kural olduğu tartışmasızdır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının:

"Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinin temel unsurlarından biri de belirlilik ilkesidir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, kanundan belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlayabilir. Hukuki güvenlik ilkesi, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde

devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

"Kıyılardan yararlanma" başlıklı 43. maddesinde, "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanılış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir." kuralı yer almaktadır.

Kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olması, buraların özel mülkiyete konu olamayacağı ve doğasına uygun olarak, genellik, eşitlik ve serbestlik ilkeleri gereği herkesin ortak kullanımına açık bulunmaları gerektiği anlamına gelmektedir.

Denizle kıyıların oluşturduğu doğal ve ayrılmaz ilişki ve bütünlük gözetildiğinde denizden yararlanmak, ancak kıyının kullanımının herkese açık olması ile sağlanabilecektir. Anayasa'nın 168. maddesinde tabii servetlerin ve kaynakların devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunduğu hükme bağlanmıştır. Anayasa kıyının hukuksal konumunu, genel nitelikte tabii servet ve kaynaklarla ilgili maddeler dışında bağımsız ve ayrı bir maddede açıklamıştır. Dolayısıyla kıyılar Anayasa'da tabii servetler ve kaynaklardan biri olarak kabul edilmekle birlikte ülkemiz açısından giderek artan ekonomik ve sosyal değerler gözönünde bulundurularak Anayasa'nın 43. maddesinde kıyılardan yararlanmaya ilişkin özel bir düzenleme getirilmiştir. Bu düzenleme doğal niteliği itibarıyla herkesin serbestçe yararlanmasına açık ve bu nedenle bir kamu malı olan kıyıların kendisine tabii servet ve kaynak niteliği kazandıran özelliklerini yitirmemesi ve bu özellikleri nedeniyle korunması gereğinin bir sonucudur.

"Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması" başlıklı 56. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir" hükümlerine yer verilmiştir.

Buna göre çevrenin geliştirilmesi, çevre sağlığının korunması ve çevre kirlenmesinin önlenmesine yönelik tedbirleri almak devletin temel ödevlerindedir. Bu amaçla devlet, çevrenin korunmasını sağlamak için etkili bir hukuk düzeni oluşturmakla yükümlüdür.

Anayasanın 43. ve 56. maddeleriyle Devlete verilen görevlerin tarih, kültür ve tabiat varlıkları ile kıyılara ilişkin olarak getirilen düzenlemelerle ve imar mevzuatıyla getirilen düzenlemelerle yaşama geçirileceğinde kuşku bulunmaması gerekir.

Anayasanın verdiği görev ve yetki kapsamında, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla 04.04.1990 tarihli, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmek amacıyla da 21.07.1983 tarihli, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu düzenlenerek yürürlüğe konulmuştur. Aynı şekilde kişilerin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının korunması ve çevrenin geliştirilmesi amacıyla başta 3194 sayılı

İmar Kanunu olmak üzere imara ilişkin tüm mevzuatta oldukça ayrıntılı düzenlemelere, bir takım kısıtlayıcı hükümlere ve prosedürlere yer verilmiştir.

3621 sayılı Kıyı Kanununda yer alan kıyıların, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olduğuna ve uygulama imar planı kararı ile yapılabilecek bir takım yapılar hariç buralarda yapı yapılmasının kesinlikle yasak olduğuna ilişkin düzenleme (m. 6) ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda yer alan, koruma bölge kurullarınca sit alanı olarak ilan edilen alanlarda koruma amaçlı imar planlarının yapılmasına ve bu planların da koruma bölge kurullarından alınacak uygun görüş doğrultusunda onaylanmasına ilişkin düzenlemeler (m. 17) kıyılarda ve korunması gereken alanlarda yapılacak planlama faaliyetlerini kısıtlayan ve prosedüre bağlayan düzenlemelerden bazılarıdır.

Dosyanın incelenmesinden; 183.875 m2 yüz ölçümüne sahip mülkiyeti hazine adına kayıtlı ... 2012 yılına kadar askeri alan olarak kullanıldığı, ... tamamının 10.11.1979 tarihli, 11572 sayılı Kültür Bakanlığı Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı kararı ile doğal ve tarihi sit olarak ilan edildiği, Yassıada'nın İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Koruma Bölge Kurulu'nun 05.04.2006 tarih ve 61 sayılı kararı ile I. derece doğal sit ve tarihi sit olarak belirlendiği, aynı kurulun 28.02.2011 tarih ve 3110 sayılı kararı ile III. derece arkeolojik sit olarak tescillenen Yassıada'nın sit derecesinin, İstanbul I. Bölge Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunun 10.10.2012 tarih ve 01-157 sayılı kararı ile ülkemiz tarihinde önemli tarihsel olaylara tanıklığı dikkate alınarak toplumsal hafızada önemli yer tutması, doğal ve kültürel değerleri birlikte korunmasında kamu yararı olması nedeniyle "sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanı" olarak belirlendiği, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Koruma Bölge Kurulu'nun 16.11.2012 tarih ve 819 sayılı kararı ile Yassıada'nın tek parsel olması, parselde tescilli yapılar bulunduğundan tescilli parsel statüsünde olması sebepleriyle kamu yararı da dikkate alınarak tarihi sit kaydının kaldırılmasına karar verildiğinin belirtildiği, İstanbul V Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10.05.2010 tarih ve 2506 sayılı kararı ile Yassıada'da yer alan Osmanlı dönemine ait kıyıda ve tepedeki şato kalıntıları, Bizans dönemine ait sarnıç ve hücre yapıları I. Derece korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edildiği, spor salonunun ise döneminin tarihi olaylarına sahne olması sebebiyle II. Derece korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edildiği,

Mülkiyeti hazineye ait ve Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli olan Yassıada'nın, Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün 27.11.2011 tarih 13071 sayılı yazısı ile Milli Savunma Bakanlığı adına yapılan tahsisinin kaldırılarak Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne tahsis edildiği, ayrıca söz konusu ada üzerinde bulunan taşınmazların 20.10.2011 tarihinde il Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından teslim alındığı anlaşılmaktadır.

Tüm bu süreçlerin Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yassıada'da kentsel tasarım projesine dayalı kültür ve turizme ilişkin kamu projesi gerçekleştirilmesi amacını taşıdığı, sürecin amaçlandığı şekilde gerçekleştirilebilmesi adına 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna 03.04.2013 tarihli, 6456 sayılı Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 27. maddesi ile, "Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yassıada ve

Sivriada'da bu Kanun kapsamında, 4. maddenin 3. fıkrasındaki düzenlemeye tabi olmaksızın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına veya üst kuruluşlarına doğrudan sözleşme yapma suretiyle kültürel ve turizm amaçlı yatırım ve hizmetler yaptırabilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya üst kuruluşları, bu madde kapsamındaki yatırım ve hizmetleri kendileri yapabileceği gibi başka şirketler vasıtasıyla da yaptırabilirler. Bu şirketlerin daha önce yap-işlet-devret projesi üstlenmiş olması bu madde kapsamında yeni bir proje yüklenilmesine engel değildir. Yassıada ve Sivriada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi değildir." hükümlerini havi Ek 2. maddenin eklendiği, bu kapsamda, 156 ada, 1 parsel sayılı taşınmazın (Yassıada) Askerî Alan" kullanımının "Turizm+Kültürel Tesis Alanı", "Kayalık Alan", "İskele Alanı'na dönüştürülmesine ilişkin olarak hazırlanan (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün 18.04.2013 tarihli ve 4059 sayılı yazısı üzerine, İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 24.04.2013 tarihli ve 1185 sayılı yazısı ile görevlendirilen planlama ekibi tarafından hazırlanan) 1/1.000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı ve 1/5.000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı değişikliğinin İstanbul Valiliği'nin (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) 07.05.2013 tarihli ve 21770 sayılı yazısı ekinde Bakanlığa (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'ne) gönderildiği,

• 3996 sayılı Kanun'un Ek 2. maddesi hükmü çerçevesinde değerlendirilen teklif planların, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevlerinin tanzim edildiği 644 sayılı KHK'nin 13/A. maddesi uyarınca, Bakanlığın 29.05.2013 tarihli ve 5446 sayılı olur'u ile onaylandığı,

• İtirazlara yapılan değerlendirme neticesinde, 644 sayılı KHK'nin 13/A maddesi uyarınca, 08.10.2013 tarihli ve 10001 sayılı Bakanlık olur'u ile plan üzerinde ve plan notlarında gerekli değişiklikler yapılması suretiyle 1/1.000 ölçekli koruma amaçlı uygulama imar planı ve 1/5.000 ölçekli koruma amaçlı nazım imar planı değişikliğinin onaylanarak İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nce 05.11.2013 - 04.12.2013 tarihleri arasında otuz gün süre ile askıya çıkarıldığı, 28.01.2014 tarihli ve 688 sayılı Oluru ile de söz konusu imar planlarının kesinlik kazandığı,

Görölmüştür.

3621 sayılı Kıyı Kanunu ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu başta olmak üzere tüm imar mevzuatının planlama faaliyetleri ile ilgili olarak getirdiği kısıtlayıcı hükümlerin ve prosedürlerin nihai amacının kamu yararı olduğu dikkate alınarak 3996 sayılı Kanunun Ek 2. maddesinin 3. fıkrasındaki düzenleme dayanak alınmak suretiyle hazırlanan planlamaya ilişkin kararlar incelendiğinde:

1-Anılan hüküm kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yassıada'da kentsel tasarım projesine dayalı kültür ve turizme ilişkin kamu projesi gerçekleştirilmesi amacıyla imar planlarının yapıldığı ifade edilse de bu proje ve planların kişilerin Yassıada kıyılarından serbestçe yararlanma hakkını ortadan kaldırmasının kaçınılmaz olduğu,

2-Kıyılarda ne tür yapılar yapılabileceği 3621 sayılı Kanunda sınırlı bir şekilde belirtilmişken anılan hükmün kamu yararına aykırı olacak şekilde bu sınırların aşılmasına neden olabileceği,

3-Bu hükmün tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması amacıyla Anayasal düzenlemeler çerçevesinde çıkarılan 2863 sayılı Kanunun getirdiği kısıtlayıcı düzenlemeleri ve prosedürleri de bertaraf ettiği,

4-Yassıada'da yapılacak imar uygulamalarının imar mevzuatına uygun olma koşulunu ortadan kaldırdığı ve uygulamaların mevzuata uygunluğunun idari kurullarca denetimini olanaksız kılmak suretiyle imar hukukunda denetimsiz bir alan oluşmasına sebep olduğu, bu durumun da Devletin bu konudaki gözetim ve denetim görevini yerine getirmesine engel oluşturduğu, nitekim yapılan son imar planıyla 2863 sayılı Kanunun korunacak alanlar için öngördüğü imar uygulamalarının koruma bölge kurullarınca onaylanması şartını kaldırmasının bunu açık bir şekilde gösterdiği,

Anlaşılmıştır.

Anayasa'nın 43. maddesi ile 56. maddesi arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Çünkü denizlerin devamı olan kıyıların ve kıyıları tamamlayan sahil şeritlerinin dengeli bir çevre ile yakın ilişkisinin bulunduğu tartışmasızdır. Üstelik kamuya açık kıyıların ve denizlerin kirlenmesinde sahil şeridinin kullanılış biçimi en büyük etkidir. Sahil şeritleri ve kıyıları, kişilerin yararlanacağı doğal çevreyi oluşturur. Herkes, bu çevrede sağlıklı ve dengeli yaşama hakkına sahiptir. Planlama, imar ve inşaat uygulamalarında herhangi bir kısıtlamanın olmadığı, çevre koşullarına ve kamu yararı esasına göre belirlenmiş uygulamalar kişileri bu anayasal haktan yoksun bırakacaktır.

Anayasa'nın yukarıda belirtilen 43. ve 56. maddelerinde ifadesini bulan ödevlerin somut tedbirlerle nasıl yerine getirileceği şüphesiz kanun koyucunun takdirindedir. Bununla birlikte söz konusu ödevlerin ne şekilde yerine getirileceğine ilişkin bir kanuni düzenleme yapılmaksızın idarenin anayasal güvenceleri yaşama geçirmek amacıyla daha önce kabul edilen kanunlardaki kısıtlamaların dışında tutulması, Anayasa'nın sözü edilen maddelerinde öngörülen koruma ödeviyle bağdaşmaz.

3621 sayılı Kanun kapsamında kıyıları, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin olarak getirilen yapı ve yapılaşmaya dair sınırlayıcı hükümler bu alanların doğal ve kültürel özellikleri gözetilerek tabii servet ve kaynak olarak değerlerinin korunması amacıyla ve bu alanlardan yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetilmesi esasının gerçekleşebilmesine hizmet etmektedir. Ancak anılan hususlarda ne şekilde düzenleme yapılacağı kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında bulunduğundan Yassıada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler yönünden mevcut yasal düzenlemelerden farklı düzenlemeler getirilebilmesi mümkün olmakla birlikte söz konusu düzenlemelerin de Anayasa'nın 43. ve 56. maddelerinde belirtilen esaslara aykırı olmaması gerekir.

Bu kapsamda faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıda yapılması zorunlu olan kamuya yararlı yapı ve tesislerin inşası mümkün olmakla birlikte söz konusu yapı ve tesislere ilişkin yasal düzenlemelerde Anayasa'nın kıyıların ve çevrenin korunmasına ilişkin hükümlerine uyulması zorunludur. Anayasa Mahkemesinin 5/1/2006 tarihli ve E.2005/98, K.2006/3 sayılı kararında da belirtildiği üzere kamu yararı amacıyla faaliyetlerinin gereği olarak kıyıda yapılması zorunlu olan yapı ve tesislerin kullanımının bu zorunlulukla sınırlı olduğu, dolayısıyla bu yapı ve tesislerin olağan ihtiyaçlarıyla ilgisi olmayan yapılaşmalara izin verilemeyeceği açıktır.

İtiraz konusu kuralla Yassıada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemelerde başta 3621 sayılı Kanun hükümleri olmak üzere diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlerin uygulanmayacağı belirtilmekle birlikte söz konusu yerde yapılacak planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemelerde hangi ilkelere, kurallara ve sınırlamalara tabi olunacağı düzenlenmemiştir. Bir başka deyişle söz konusu alanda yapılacak planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemelerde gerek kıyı hukuku rejimi gerekse imar ve diğer mevzuat rejimi yönünden tabi olunacak herhangi bir kural bulunmamakta ve bu konuda denetimsiz bir alan oluşmaktadır. Bu durum ise Anayasa'nın 43. ve 56. maddeleri ile devlete verilen çevreyi ve kıyıları koruma görevinin yerine getirilmesine engel oluşturmaktadır.

Devletin gözetim ve denetim görevini yerine getirmesini sağlayacak kurallara yer verilmeksizin Yassıada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemelerin 3621 sayılı Kanun hükümleri ile diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi olmadığı belirtilmesi aynı zamanda hukuki belirsizliğe de yol açmaktadır. Söz konusu belirsizliğin ortadan kaldırılması, devletin gözetim ve denetim yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi için kuralla konu yere ilişkin Anayasa'da öngörülen ilkelere uygun yasal düzenleme yapılması zorunludur. Bu zorunluluğun gereğini yerine getirmeyen kural Anayasa'nın 2. maddesiyle bağdaşmamaktadır.

Nitekim, Dairemiz tarafından yapılan başvuru üzerine Anayasa Mahkemesinin 26.06.2019 tarihli, E:2018/70, K:2019/54 sayılı kararıyla aynı hükmün Sivriada'ya ilişkin kısmı yönünden yukarıda belirtilen gerekçelerle iptal kararı verilmiştir.

Açıklanan nedenlerle ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak bir Kanun hükmünün Anayasaya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen Anayasanın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 40. maddesi gereğince, 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yapı-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanuna 03.04.2013 tarihli, 6456 sayılı Kanununun 27. maddesi ile eklenen Ek 2. maddenin 3. fıkrasının, "Yassıada'da yapılacak olan planlama, imar ve inşaat uygulamaları ile diğer düzenlemeler 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta yer alan kısıtlama ve prosedürlere tabi değildir." düzenlemesine ilişkin (davada uygulanacak kural olan) kısmının iptali istemiyle, Anayasa'nın 2., 43. ve 56., maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle, davacı Adalar Belediyesi'nin dava dilekçesindeki itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi talebi de dikkate alınarak, re'sen Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve Anayasa Mahkemesince verilecek olan kararın gecikmesi halinde hem yargısal hem de kamusal anlamda giderilmesi güç veya olanaksız zararlar doğabileceği göz önünde bulundurularak esas hakkında karar verilinceye kadar itiraz konusu kuralın yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesinin istenilmesine, dosyada bulunan konuyla ilgili belgelerin ve başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, uyuşmazlığın esasının Anayasa Mahkemesince bu konuda verilecek karardan sonra incelenmesine, 19/10/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi. ”